

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 6 ft — kr.
 Félévre . . . 3 „ — „
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „
 Egy óra . . . — „ 50 „
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

(Nádasy-féle ház)

hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó fölszó-
lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.****Szerkesztői Iroda:**

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.
Előfizetések elfogadtnak még
valamennyi könyvkereske-
desben.

Egyes számok kaphatók:

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fia (Széchenyi-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben

Perczel Miklós,

Pécs város országgyűlési képviselőjének beszéde az államosítás ellen.

(Tartotta június 12-én.)

T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Nem szándékom a teoriák letarolt mezejére lépni; követem t. képviselőtársaim példáját, a kik inkább tényekkel és adatokkal támogatják ezen törvényjavaslatra adott szavazataikat. (Halljuk! Halljuk!) Mielőtt azonban ezt tennem, rövid kitérést vagyok bátor tenni némelyekre, a melyek e napokban mondattak.

Legnagyobb figyelemmel és élvezettel hallgattam t. képviselőtársam és barátom Beöthy Ákosnak eszmékben gazdag, mindig szellemes beszédeit. Most is megbámultam, mert igen nehéz földatra vállalkozott, midőn amaz anomaliát fejtegette, a melyet ezen törvényjavaslattal szemben elfoglal. De az én fölfogásom szerint csak annyit sikerült elérnie, hogy azt az anomaliát, melyet ezen törvényjavaslattal szemben elfoglal, plausibilissá tette. Azért sietett ő is a multakból támogatót keresni. Hivatkozott az általam is igen tisztelt emlékü Pázmándy Dénesre, az 1848-diki képviselőház első alelnökére, de hivatkozhatott volna sok más államférfura is, mert a 40-es években igen tekintélyes férfiak voltak, a kik már akkor a centralizációt tűzték ki czélul. Ilyenek voltak Apponyi György gróf, Széchenyi István és Széchenyi Antal gróf, a Dessewffyék, Eötvös, Trefort, Szalay stb. Csak arra vagyok bátor figyelmeztetni t. képviselőtársamat, hogy mikor aztán 1848-ban épen a centralizáció hiveinek nem nagyon diszes exodus megkezdődött, Pázmándy Dénes meglehetősen egyedül maradt és az 1848-ki képviselőháznak eszébe sem jutott az 1848: XVI-diki törvényt megváltoztatni, mely a megyéknek föntartását törvényileg kimondja. Nem tudom, a későbbi tapasztalás milyen hatással lehetett Pázmándy Dénesnek a véleményére, de annyit tudok, hogy az osztrák centralizáció bizony nagyon sok államférfiut kijozanitott, egyike volt ezek közül s talán a legelsőeknek egyike maga Széchenyi István gróf, a ki már 1850. szeptember 7-én egy levelében, melyet Taschnerhez intézett, a következőket mondja: (Halljuk! Halljuk!)

„Csak Kossuthal ne ellenkeztem volna! A centralizáció Pesten iszonyu hiba. A vármegyében fektűt a konstitúció, a municzipális szabadság, a nélkül, hogy az egységes kormányzatot és a rendet veszélyeztette volna.“ Így hát méltóztatik látni t. képviselőtársamnak is, hogy bizony autoritások voltak az egyik mellett, autoritások voltak a másik mellett; de azt hiszem mégis, hogy az az autoritás, a mely már szerzett tapasztalásokon okult, mégis erősebb, mint az a másik, a mely csak a teorián épült. (Igaz. Úgy van! a szélső baloldalon.)

Latkóczy t. képviselőtársam nagy indignációval hozta föl azt az esetet, hogy midőn a kormány a Boszniába küldendő kocsikra vonatkozó rendeletét kiadta, Pest megye ennek a rendeletnek végrehajtását megtagadta. Így mereven föllálitva, mint a képviselő úr tette, csakugyan igen megdöbbentő volna a dolog, csak hogy nem egészen úgy áll, a mint ő mondja. Magam is főispán lévén akkor, elmondhatom a dolognak egész menetét. (Halljuk! Halljuk!) Egy pénteken jött sürgönyileg a honvédelmi miniszter rendelete, hogy szerdán már Baranyamegyéből 800 kocsit Bródban legyen. Összedugtuk fejünket az alispánnal; meg voltunk róla győződve, hogy

bizony ez a rendelet nem törvényes; de miután tudtuk, hogy Boszniában a sereg legnagyobb része magyar csapatokból áll és miután saját gyermekeink, saját házi ezredünkből ott voltak gyermekeink s ezeknek az élete talán, mindenestre egészsége forog veszélyben, elhatároztuk, hogy igenis végrehajtsuk e rendeletet. Meg is történt, csak hogy a megye polgárainak a 800 kocsit kiállítására 120 ezer forintjába került. A legközelebbi közgyűlésen interpellálva lettem és akkor hasonló értelemben nyilatkoztam és e nyilatkozatomat a megye közönsége elfogadta.

De hasonló értelemben nyilatkozott 1886-ban, az utolsó közigazgatási novella tárgyalása alkalmával egy főispán, a ki azt hiszem, akkor már teljes világitásba helyezte a kérdést. A nyilatkozat igen rövid; ennyit mond: (Olvassa.) „Semmi alapja sincsen azon állításnak sem, hogy a municzipális intézmények nem férnek meg a parlamenti rendszerrel; ha már nem szorulunk a külföld példájára, hivatkozhatunk saját tapasztalatunkra. Huszadik évében vagyunk parlamenti életünknek; ám kérdezzék meg a kételkedők a kormányt, kérdezzék meg azokat, kiknek kötelessége megfigyelni a közigazgatásnak minden mozzanatát, vajjon miben voltak akadályára a municzipiumok a közkormányzatnak. Ez egész idő alatt csupán három eset fordult elő az országgyűlésben, ezek között a hevesi alig érdemel említést — csakis a pesti és somogyi eset bír némi jelentőséggel.

De én azt hiszem, ha a tisztelt emlékü, akkori honvédelmi miniszter nem úgy tünteti föl rendeletét, mint a törvényen alapulót, a mi egyáltalán nem volt, hanem mint olyant, melyet veszélyes helyzetbe jutott véreink, gyermekeink megmentésére kiadni elodázhatlan kötelessége volt, még az a két t. hatóság is meghajolt volna az égető szükség és magasabb kormányzati kötelesség által egyaránt indokolt parancs előtt.“

Ez volt a fölfogása annak a főispánnak e kérdésről. S azt tartom, ez a helyes fölfogás és akkor természetesen egészen más világitásban fog előállani azon két törvényhatóságnak az ellenszeglése, mint oly mereven föllálitva, miként Latkóczy t. képviselőtársam tette. S ez talán feleletül is szolgál Beöthy Ákos t. képviselőtársamnak; hogy mégis csak voltak és vannak ma is még főispánok, a kikre azok a nem épen kiméletes epithetonok, melyeket használt, nem egészen illenek.

Szalavszky t. államtitkár úr szintén hivatkozott Eötvös Józsefre, a ki mint centralista természetesen szintén ebben az értelemben nyilatkozott. De ha a t. államtitkár úr történeti kutatásaiban tovább ment volna, igen nagyon meglepő jelenséggel találkozott volna, t. i. avval, hogy az, a ki a centralizáció lejtőjére lép, mennyire sülyedhet. (Halljuk! Halljuk!) Centralizált Apponyi, behozta az adminisztratori rendszert; centralizált Eötvös, ő írta meg azt a nagyon gyászos munkát, melynek czime: „Die Garantien der Macht und der Einheit Oesterreichs.“

Nos hát ilyen példák, azt hiszem, inkább arra szolgálnak, hogy gondolkodóba essék az ember, hogy arra a lejtőre ne lépjen. (Helyeslés a szélső balon.)

Még csak pár szóval akarok reflektálni Busbach képviselő úr egy pár nyilatkozatára. (Halljuk! Halljuk!) Igaz, egy kicsit nehéz vitatkozni a vak emberrel a színekről, már pedig Busbach képviselőtársam, úgy látszik, színvak-ságban szenved, sőt még más fogyatkozásai is lehetnek, különben nem állíthatná, hogy Magyarország régibb megyei haladásra, kulturára ké-

pesek nem voltak. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) Hiszen az valóságos képtelenség, mert olyan megyékről, a melyek képesek voltak a negyvennyolczat megalkotni, képesek voltak azt minden rendzavarás nélkül, minden pressió nélkül megalkotni, már el kell ismerni, hogy bizony azok minden haladásra, minden kulturára teljesen alkalmasak. (Élénk helyeslés a szélső balon.)

De azt kérdi Busbach képviselő úr, hogy vajjon 1848-ban megkérdették-e az országot a követek? Akkor nem képviselőik voltak, hanem — magam is köztük voltam — megkérdették a követek küldőiket, vajjon helyeslik-e a 48-iki alkotásokat, vagy sem?

Előttem szólott Gosztonyi Sándor t. képviselőtársam igen helyesen jegyezte meg, hogy erre már az is elegendő felelet volna, hogy mikor ezek a törvények megalkottattak, egyetlen egy törvényhatóság sem volt, a mely ellenük fölszólatott volna.

De úgy látszik, hogy a t. képviselő úr alkotmányfejlődésünk történetének még csak abejét sem ismeri! (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) Különben kellett volna tudnia, hogy ezek a reformok nem egyszerre keletkeztek, azok nem voltak a pillanat művei, a melyek következtében a nemzet a 48-iki eszményekbe belement, hanem jól átgondolt és megvitattott, jól megérett tárgyalások termékei voltak.

Venné csak a képviselő úr magának azt a fáradságot, hogy saját megyéjében kutatná föl az adatokat, kutatná föl Fehér-, Baranya-, Bars-, Zala-, Veszprém-, Pest-, Zemplén-, Bihar- és Isten tudja még hány megyében; Komáromot kifeletem, pedig a legelsőket közt lehetett volna említenem — a hol mindazok a vívmányok és alkotások, melyek 48-ban törvényekké váltak — vagy szórványosan, vagy utasítás mellett már azelőtt léteztek.

Tehát a hasonlatosság egyáltalán nem áll. Tehát! Nem akarok tovább foglalkozni Busbach képviselőtársammal, hanem áttérek magára a tárgyra.

T. ház! Elismerem a czélszerűségi tekintetek fontosságát, igen óhajtanám, ha a törvényjavaslat pártolói hasonló készséggel elismernék, hogy minden reformnál az első kérdés mégis csak mindig az, minő befolyása lesz alkotmányunkra, politikánk szellemére, irányára, hogy bele lehet-e illeszteni államrendszerünkbe annak megzavarása s a közigazgatás veszélyeztetése nélkül. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

És ha áll ez általánosságban, áll mindenestre ezen törvényjavaslatra, mely nem csupán a közigazgatás egyik ága rendezésének kérdése, hanem első sorban nagyfontosságú politikai, a szó legszorosabb értelmében alkotmánymódosító reform.

Teljesen indokolt volt tehát azoknak fölszólalása, kik ezen nagyjelentőségű törvényjavaslatnak formákba burkolt oktrojrozasát elleanezték. Elleneztem én is, mert az én fölfogásom szerint ilyen törvényjavaslattal nem szabad egyéb kevesebb jelentőségű törvényjavaslatok módjára elbánni, nem szabad erre a parlamenti tárgyalás és elintézés chablonszerű szabályait alkalmazni. Nem szabad azt a nemzet akaratának előzetes kikérése nélkül tárgyalni.

A kormány és a többség nem így vélekedik, nem akarja elismerni a kérdésnek fontosságát, azt a megoldásra teljesen érettnak tartja, az általakövetett eljárásnak igazolására pedig hivatkozik a közvéleményre, mely szerinte a sajtóban és a megyék többségének helyeslő határozataiban nyert kifejezést.

Igaz, a sajtó nagy része, a megyék többsége a közigazgatás államosítása mellett nyilatkozott, még pedig éppen akkor, midőn a törvényjavaslat részleteivel is megismerkedve, meggyőződhetek, hogy az minden esetre a legnagyobb mértékben megszorítja, szerintem teljesen megsemmisíti az önkormányzatot; (Ugy van! a szélső baloldalon.) fölláttja a legmerevebb centralizációt és az általános bürokráciát emeli államrendszerre. (Ugy van! a szélső baloldalon.) De a ki azt állítja, hogy ebben a nemzetnek szabad, nem befolyásolt akarata nyilvánul, vagy magát ámitja, vagy másokat ámitani akar. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Igenis nyilvánul annak a retrográd áramlatnak hatása, mely ma valóságos járványként vonul át egész Európán.

Nyilvánul ez a sajnos tény, hogy mióta az utilitárius elemek nálunk is túlsúlyra emelkedtek, rohamosan hanyatlak a közszellem, fogy az alkotmányosság, a szabadság értéke a nemzetben. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Elégé ismeretes, mily nagy, gyakran döntő befolyást gyakorolt a kormány eddig is a főispán, a tisztviselők és községi jegyzők által a megyei bizottságokra. Most tehát, midőn valamennyien a kormánytól várják kenyerüket, vagy legalább is állásukat és midőn alig van bizottsági tag, a kit egyik vagy másik tisztviselőnek sorsa ne érdekelne, bizony nem kerülhetett sok fáradságba megszerezni a többséget az államosításnak. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Ime ilyen hatása van máris e t.-javaslatnak. Ily jelenségek után talán mégis jó lesz meggondolni, hová vezethet a centralizáció, ha majdan államrendszerre emeli a törvény.

Ily elemekkel szerzett többségek nyilatkozatát én legalább sohasem fogom a nemzet önkéntes véleményétől elfogadni. (Ugy van! Helyeslés a szélső balon.) Annál kevésbé, mert ez az úgynevezett közvélemény oly rögtönösen keletkezett, hogy magában már ez is kételyt támaszthat annak valódisága felől. Mert hát van ám ennek a mondvasínált közvéleménynek sajátos történelme. (Ugy van! Helyeslés a szélső baloldalon.)

A szabadelvű kortespolitika főleg 1875 óta gondosan előkészítette ugyan a talajt; merültek is föl szórványosan hasonló eszmék: de még 1886-ban senki sem hitte az államosítást egyhamar valószínűnek. Az utolsó általános választások alkalmával is csupán a mérsékelt ellenzék néhány tagja tűzte ki az államosítást nyíltan programjául; de sem ők, sem mások nem állították föl, mint a jelen országgyűlésen megoldandó kérdést. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Még az a párt is, mely most a többséget képezi, csak az imént jutott megállapodásra fölötte. Még csak két év előtt a pártnak legalább két harmada határozottan municzipalistának vallotta magát. (Ugy van! Ugy van! a szélső balon.) Az államosítás csakis akkor vált a párt programjává, midőn a pótválasztásoknál két miniszter nyíltan zászlót emelt mellette. És most azok buzgólkodnak leginkább a centralizáció mellett, kik egész politikai életükben annak ellenkezőjét hirdették. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Maga a sajtó is csekély kivétellel habozott. Csakis az újabb időben szegődött teljes erejével, hatalmával a centralizációknak szolgálatába; még pedig oly szellemben, mely egyáltalán nem felel meg annak a szabadelvűségnek, melyet lapjaink oly főnhangon szoktak kürtölni.

Ugy látszik, hirlapirodalmunk lépést tartott a közszellem hanyatlásával. Soha sem maradt még annyira magasztos hivatása mögött, mint ezen nagyfontosságú kérdésnél. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Elfogultság, föltűletesség, tendenciózus ráfogások és egyoldalúság jellemzi cikkeiket. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Gondosan eltereli a figyelmet a kérdésnek főmomentumától, főleg a czélszerűségi tekinteteket tolja előtérbe. Elhallgatja, hogy a törvényjavaslat valóságos alkotmányt módosító reform, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) mely ha valósul, alkotmányunk alapelvét, irányát gyökeresen megváltoztatja, (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) és oly hatással lesz egész politikánkra, közéletünkre, melynek következeit ma senki sem képes kiszámítani. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Szálltában hirdetik, hogy e törvényjavaslat a szabadelvűségnek diadala, az alkotmányosságnak, a közszabadságnak legbiztosabb garanciája,

a demokracziának és a modern kor követelményeinek vívmánya.

No hát ha ez nem elfogultság és önámitás, akkor világos személynvesztés. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Az a szabadelvűség nagyon tág fogalom, (Halljuk! Halljuk!) annyit mégis minden iskolásgyermek tud, hogy annak lényegét a jogegyenlőség és a nép jogainak a legszélesebb alapra fektetése képezi. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) A ki tehát oly törvényjavaslatot fogad el, mely a nép, a nemzet jogait legenyhébben mondva minimumra szállítja le, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) minden lehet, csak szabadelvű nem. (Zajos helyeslés a szélső balon.)

Eddig úgy tudtuk, hogy az alkotmányok, a közszabadságnak legfőbb biztosítékát az állam különböző tényezői hatalmi körének pontos meghatározása és helyes arányosítása képezi.

Merte e valaki állítani, hogy ezen sarkalatos, alkotmányos követelménynek megfelel az a reform, mely a kormányok hatalmát oly mértékben fokozza, minőnek mása legfőbb Oroszországban lehet. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Még sajtóságosabb, valóban neveléses, ha a demokraczia vívmányaként üdvözlik azt a rendszert, mely az egész országot egy általános nagy bürokráciává alakítja át. Igaz, demokraczia, bürokrácia rimben szépen összevágának. De mióta a bölcsészeti politikai tudományokkal foglalkozik, demokraczia alatt mégis csak a nép akaratának hatalmát értette. Mutassák meg hát, hol és mennyi tér marad egy ily reform mellett a nép akaratának érvényesítésére. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Igaz, a nil de nobis sine nobis nem a modern kor találmánya, hirdették már 2000 év előtt. Az én korom politikai iskolája is ezen a nyomon haladott, pedig bizony nagy iskola volt, az önkormányzat jogát a szabadság nélkülözhetlen föltételül tartotta és vallotta mindig. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Ha tehát a modern politika most azt ünnepli, a mi ennek éppen az ellenkezője, az bizony nem más, (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) mint a reakciónak korunkban csakugyan modernné válni készülő fölkörése.

De akkor kár haladással kérkedni. Ha önöknek igazuk van, ha a nemzet ma már nem képes arra, a mire a csekélyebb műveltség, úgy szólván a kiskorúság korszakában érett volt, akkor nem előre, hanem visszafelé haladtunk. (Ugy van! a szélső balon.)

Én azonban jobb véleményemmel bírok nemzetem haladása felől, azt érettnék tartom nemcsak az eddig birt önkormányzati jogok gyakorlatára, hanem ennél többre is. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Ezért nem osztom önök modern fölfogását. És ha a modern kultúra csakugyan követeli az ily visszaféjldést, akkor én megmaradok ősi fölfogásom mellett, mert inkább akarok szabad lenni kevesebb kulturával, mint szolga lenni a legfokozottabb kultúra mellett. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Azt mondják a megyéknek meg kell halni, mert hagyományaiknál fogva makacs ellenségei a demokracziának, mondják kiváló tehetségű publicisták, a régi, de különösen a 20-as évektől 48-ig terjedő történelemnek napnál világosabb tanulsága ellenében. Lehetetlen, hogy ne tudnák, hogy minden, a mi a haladás, a szabadelvűség, az alkotmányosság terén alkotott, a megyék talajában fogamzott és valóstított; (Ugy van! a szélső balon.) hogy maga a 48 és annak minden alkotása tisztán és kizárólagosan az akkori megyék műve.

Nagyon kevesen élnek már azon nagy korszaknak férfiai közül; e házban csakis ketten ülünk, Madarász József és én. (Fölköltés: Vannak még!) Igaz, csak romjai annak a nagy korszaknak, de részesei, élő tanúi alkotásainak. Igénytelen társai a hazafiak azon hatalmas falánxának, melynél különbet egy század sem szült. (Éljenzés a szélső balon.) Ezek és ezeknek megyei vívták ki a jogegyenlőséget, a jobbágyi viszony megszüntetését, a kiváltságok eltörlését, a népek az alkotmány sáncaiba bevételét, a közös teherviselést, a sajtószabadságot, a rendi törvényhozás megszüntetését és a parlamenti rendszert felelős kormányval. Tehát mind oly reformok, melyek a józan demokraczia legszélsőbb határáig terjednek. (Ugy van! a szélső balon.) A történelem legarczátlanabb elferdítésével kellene vádolnom hirlapíróinkat, ha azt hinném, hogy a 30-as és 40-es évek megyéit

értették. Tehát csak a jelenlegi megyéket értették. De még ezekre sem alkalmazható állításunk indoklása, mert bizony nem a multak hagyományai tették alkalmatlanná a haladásra, hanem az, hogy annak hagyományaitól elterelték, (Ugy van! a szélső balon) és az újabb úgynevezett rendezés kivételtette municzipális jellegéből; annyira lebilincselte, hogy ma már nem más, mint a hatalomnak akaratlan tehetetlen közege. De nemcsak a sajtónak, hanem a törvényjavaslat pártolónak egyik fő argumentuma az, hogy hiányzik, nem létezik többé olyan elem, mely nem pénzért vagy legalább nem föleg azért, hanem hazafias kötelességből viselte a hivatalt.

No hát, bizonyosan nem akarták, de nagyobb elismerést nem nyujthattak volna a régi megyéknek és az akkori kiváltságos osztálynak, mintha bevallják, hogy csak abból kerülhetett ki ily hazafias elem. Másrészt valóságos arculcsapást mértek a demokracziára, magára a nemzet nagy zömére, midőn azt állítják, hogy a most már a nemzet minden osztályából; minden érdekéből egybealkotott megye közönségében: tehát magában a népben ilyen elem nem létezik. (Ugy van! Ugy van! a szélső balon.) De hát ez nem igaz, van és lesz mindig.

Természetesen erre ingert, kedvet sem a jelenlegi, sem az önkö moderu megyéje nem fog szolgáltatni. Legyen azonban érdemes miért fáradni, áldozni és lesz a hazának elég polgára, a ki áldozni tud és akar is. (Ugy van! Élénk tetszés a szélső balon.)

Azt mondják, e jelenlegi küzdelem a feudálizmus harcza a haladással, Ez a fölfogás lehet modern, de nem igaz. És mégis ez vonul át a mai történelmi munkákon. Maga a szerencsétlen emlékü Grünwald is osztotta, bőven szórta az önzés, e kasztszellemtü szükkeblültség vádját a régi Magyarországra, a miért nem szárnyalta túl korát egy pár századdal. De feledte elmondani, hogy ha volt is benne önzés, kasztszellemt, volt politikai eszélyesség és hogy föl nem adta kiváltságos intézményeit akkor, midőn alkotmánya, államisága, nemzeti létének föntartására más alap nem létezett, de akkor még mást teremteni lehetetlen lett volna. (Ugy van! Ugy van! szélső balfelől.) Volt hát az önzés mellett hazafias oka is a kiváltságos osztálynak, hogy megyéit számos törvényvel, békekötéssel, sőt koronázási hitlevéllel is biztosítsa.

Ebben leli magyarázatát, hogy a 48-as reformok alkotói, midőn állami rendszerünknek minden ágát gyökeresen átváltoztatták, a megyék föntartásának szükségét törvényileg kimondották. Tudták, érezték, hogy ha az Ausztriával való közjogi viszonyt sikerül akár a 48-nak alapján is rendezni, azt a garanciát, a mit a nemzet a megyében birt, nem bírja nélkülözhetni. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

És most, midőn a 67-esek szükkebb keretében történt a közjogi viszony rendezése; vajjon úgy fejlődtek-e közjogi állapotaink, hogy ma nemcsak ily nagy kipróbált biztosítékot mint a megye, hanem még csekélyebbet is könnyedén elhanyagassunk.

Bizony, bizony meglátszik a mai nemzedéken a 18 gyászos év szellemének, nevelésének hatása. Nem képes megbecsülni azt az intézményt, mely annyi válság, annyi veszély közepette közel ezer évig föntartotta a magyar államot. Elöttem többen, különösen b. Prónay Dezső t. képviselőtársam temérdek történelmi adatokkal bizonyította, mily megbecsülhetetlen szolgálatakat tettek a megyék a hazának. Elég lesz tehát pár szóval jeleznem azt a kiváló szerepet, melyet a megyék nemcsak a 48-ak alkotásánál, hanem azoknak foganatosításában játszottak.

Tudják-e önök, hogy a 48-as óriási átalakulás csak azért valósulhatott minden rázkódtatás nélkül, mert ott voltak annak föoszlopai, a megyék. Soha nagyobb rend nem volt az országban, soha kevesebb bűneset nem fordult elő, mint 48-ban. Midőn ismételtén alig, sőt éppen nem volt.

Központi kormány, a közigazgatás nem csak fenn nem akadt, de meg sem zavartatott, mert voltak megyék. Midőn aztán hosszú szünetelés után helyreállott az alkotmány, a megyék egyszerűen felvették a közigazgatást, mintha soha meg se szakadt volna. A mi tehát mindennél a legnagyobb zavart idézte volna elő, nálunk könnyen, rázkódtatás nélkül alakult, mert volt megye.

De bármiként vélekedjünk a közigazgatás rendezésénél követendő irány-elvek fölött, az:

csak nem lehet tagadni, hogy ez a törvényjavaslat, midőn egy alkotmányos ös alapintézményt mindenestre gyökeresen átaltoztat — szerintem megsemmisít — a régivel merőben ellenkező új kormányzati és politikai rendszernek készült megvetni alapját.

A többség tehát nagy politikai hibát követ el, midőn csupán többsége hatalmával fogva keresztül erőszakol oly törvényjavaslatot, melynél fontosabbakkal a 48. és 67-iki alkotásokat kivéve magyar törvényhozás e században nem foglalkozott.

Szerintem tehát azok a képviselők, kik az ily rögtönözésnek részesei, kötelességük ellen cselekszenek. Népképviselői hivatásuk természetével soha meg nem egyeztethető hatalmi túlkapas vétkébe esnek, midőn ily valóságos alkotmányt és államrendszert változtató reformot erőszakolnak az előlegesen meg nem kért nemzet nyakára. (Helyeslés balfelől.)

És az én parlamenti fogalmam szerint éppen a kormánynak volna kötelessége az ilyen majorizálást még az országgyűlés feloszlásával is ha kell (Igaz! Ugy van! balfelől.) meggátolni. A mi kormányunk azonban lehet magasabb, de eddig legalább ismeretlen politikai okokból nem csak önmaga kezdeményezte ezt a reformot, a mihez teljes joga van; hanem maga adja ki a jelzőt erre a helytelen eljárásra.

Vajjon így járna-e el a kormány, ha pl. a 67-iki kiegyezési törvények revisióját akarná egy esetleges többség ily módon rögtönözni. Biztosra veszem, hogy nem így járna el és feloszlata az országgyűlést, a nemzethez, a választókhoz appellálna és helyesen tenné.

Igy jár el a kormány és parlament minden valóságban parlamenti rendszerrel bíró országban. (Igaz! Ugy van balfelől.) Mikor gyakran még kevésbé fontos kérdésekben is a nemzetnek a választásokban nyilvánuló akaratát kéri ki előzetesen.

Igy kellene eljárni a mi kormányunknak is, nem pedig ilyen államcsín-féle kísérletet kockáztatni. Megtanulhatta a történelemből, hogy legalább az újabb korban az államcsinoknak rendszeresen nem csak kormányok, hanem fejedelmek adták meg árát. (Igaz! Ugy van balfelől.)

Polignac merénylete a sajtószabadság ellen X. Károlynak került trónjába Guizottinak a gyűkezi jogot korlátozó ordonancea Lajos Fülöpöt tette földönfutóvá. Deczember másodikán Sedán lett a nemezise. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

De a ki a 48-as korszak eseményeinek okozatos összefüggését képes megérteni, elfogja ismerni, hogy a szerencsétlen adminisztratori rendelet volt a görgetegnek első gomolya, mely az ápril 14-ébe sodorta a nemzetet. Pedig ez csak az első lépés volt a most diadalmaszkodni készülő centralisatio felé. Ez is kicsibe mult, hogy többséget nem nyert a 47-iki országgyűlésen, mert csak egy szavazat döntött ellene. Ez a kísérlet erősítette meg a nemzetben azt a hitet, hogy a reactio Bécsben el van határozva hazájuk államiségát megsemmisíteni. Ez izgatta azután a kedélyeket oly fokra, hogy a békés kiegyenlítés lehetetlenné vált. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Vigyázzon hát a kormány, ne keltse fel a szenvedélyeket, ne áltassa magát a most kedvezőbbnek látszó helyzettel. Ne felejtse, hogy változásokra okot sőt csak ürügyet is szolgáltatni mindig rossz politika. (Helyeslés a szélső balon.)

De hát önök, a többség, megfogja szavazni azt a törvényjavaslatot, megengedem igazolható indokokból; de bizonyosan nem meggyőződésből. Már elébb jeleztem, hogy e törvényjavaslatnak éppen azok adják meg a többséget, kik annak elvben csak az imént leghevesebb ellenzői voltak. Igaz a politikai színváltoztatásnak fordulnak elő esetei mindenütt, fordulnak elő nálunk is. De már az, hogy egy pár száz egyének politikai meggyőződése úgyszólván egy varázstülsére az ellenkezőre csapjon át, oly páratlan lélektani jelenség, mely legalább is mentheti, ha kétkedve fogadjuk önöknek hivatkozását a meggyőződésre. (Élénk helyeslés a szélső balon.)

Meddő fáradság volna tehát önökkel vitatkozni, nem is kísértem meg.

De érdemesnek tartom, közvetlen szomszédaimhoz a mérsékelt ellenzékhez és annak fényes tehetségű vezéréhez fordulni. (Halljuk! Halljuk!) Nem kecsgettetem magam azzal a reménnyel, hogy akár őket is capacitálni képes leszek. Nagyon ismerem a rögeszmék ha-

talmát még a legfényesebb elmékre is. Remélem mégis, hogy fogok egyetmást mondani, a mit figyelmükre érdemesnek fognak tartani.

Megvallom nem tudom megegyeztetni eddig vallott és bizonyosan át is érzett elveikkel, hogy elfogadhasanak oly törvényjavaslatot, mely a szabadságra oly szükséges hatalmi egyensúlyt megsemmisíti.

De bármennyire helyesnek tartás az államosítás rendszerét, lehetetlen, hogy helyesnek tartás azt az eljárást, melyet a kormány ezen törvényjavaslat keresztülhatásával követ. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Önök ostromolták leghevesebben a kormánynak közjogi felfogásait, államiságunk, nemzetiségünk érvényesítését gátló magatartását. Lehetetlen, hogy gondolkozóba ne essenek azon lázas sietség felett, melylyel a kormány ezen törvényjavaslatnak tárgyalását sürgeti. Nem kelti-e fel önökben a gyanút, hogy e mögött más, de bizonyosan nem szabadelvű alkotmányos célok rejlenek. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Nem is szólva arról, a mit Vályi Árpád t. képviselőtársam oly találóan jegyzett meg, hogy valóságos képtelenség oly törvényjavaslatot tárgyalni, mely csak része egy nagy szervezetnek, akkor, midőn annak legtöbb lényeges részletei el sem készültek, tehát az egésznek combinativ megbirálása nem is lehetséges. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Azt hiszem, önök is meg fogják engedni, hogy a jó közigazgatásnak a centralisatio nem egyedüli kizárólagos panaceája. De ha a centralisatio vagy önkormányzat viszonylagos értéke fölött lehet vitatkozni, azt bizonyosan önök is elismerik, hogy csupán az önkormányzati rendszer az, mely a közszabadságra soha veszélyessé nem válhat, sőt annak leghatalmasabb támasza. Tegyük hát kezüket szívükre, aztán mondják meg, merhetik-e ugyan azt várni a centralisatiótól? Azt hiszem nem; nem — mert nem lehet.

Aztán hihetik-e, hogy azok a szabadelvű garantiák, melyekkel önök azt körülzáncolják, elég erősek lesznek meggátolni, hogy az első válság alkalmával az absolutizmusra ne zökkenjen? (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Rossznak, tehát tarthatatlannak tartják önök a jelenlegi megyei közigazgatást. De hát kutatták-e elfogulatlanul annak valódi okát? Nem látják-e, hogy az a sok toldozás-foldozás tette azzá? De tette főleg az, hogy voltaképen megszűnt önkormányzat lenni, és tényleg államosított, helyesebben mondva centralizáló rendszerbe került.

És hát történt-e komoly kísérlet a közigazgatásnak a létező alapon leendő javítására. Miért nem kísérik meg önök? Nem paraucsolja-e, tekintettel a sajátos közjogi viszonyaikra a politikai esélyesség a közigazgatásnak oly rendezését, mely azt a nagyfontosságú, a leg súlyosabb válságok közepette hatályosnak bizonyult alkotmány alapintézményt, a megyét nem semmisíti meg, hanem okos, czél szerű intézkedésekkel megtisztítja salakjától, hibáitól és azt még erősebbé teszi. (Élénk helyeslés a szélső balon.)

Gyakran hallgattam a közigazgatási bizottság tárgyalásait. Elismerem, hogy a bizottság annyit javított a kormánynak minden kritikán alóli javaslatán, a mennyit egy alapjában rossz javaslattal tehetett. De valóban kínosan érintett az a vergődés, melylyel különösen a mérsékelt ellenzéki tagok erőlködtek ezt az államosított országos burokratiát az önkormányzattal összegegyeztetni. Csodálom, hogy máris rá nem jöttek, hogy e kettőt összegegyeztetni lehetetlen, mert ez egymást kizárja. Önök sokkal okosabb emberek, hogy be ne lássák, hogy az, amit látszólag megmentettek, nem önkormányzat. Az a pusztá ellenőrzés, még ha a sok körülírás nem szorítaná is oly szükre; nem az önkormányzat, ez a cselekvőjog, melynek a rendelkezés, intézkedés nélkülözhetetlen attribútuma, melyet csakis saját közegei által gyakorolhat. A választás vagy kinevezés kérdését is tehát nem elvontan, hanem az önkormányzat követelményeivel kapcsolatosan lehet csak helyesen megbirálni.

Lehetetlen, önök be ne lássák, hogy mi megmaradt, nem egyéb, mint gyűlekezés joga, ez is csak annyiban különbözik az általános gyűlekezési jogtól, hogy nem kell előzetesen bejelenteni: nem lesz a gyűléseken rendőrbiztos, de lesz több, ott lesz a főispán és egy csomó állami tisztviselő. Nem gondolják-e, hogy eny-

nyiért kár azt a 200—600 tagú apparátust fönntartani? (Igaz! Ugyvan! a szélső baloldalon.)

Végre nem látják-e be, hogy nem csupán az a kérdés: legyen-e megye vagy sem, hanem az: legyen-e önkormányzat vagy centralisatio; vagy szabatosabban mondva, legyen-e valódi vagy csak olyan Aufkündigung féle szabadság?

De tővégre is a nemzet határozhat tetszés szerint — legyen azonban módja, ideje egy ily nagyfontosságú tárgy felett, a választások utján nyilatkozni. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Szerintem éppen önöknek lenne föladatuk ezt teljes befolyással szorgalmazni. (Egy hang bal felől: Ez inconsequentia volna!) Én ebben inconsequentiat nem láték, mert ezt önök megtehetnék elveik megtartása mellett, mivel a kérdés helyes és okos elodázása, azt hiszem, hogy az elvi álláspontot nem sérti. (Élénk helyeslés a szélső balon.) Annyival inkább önöknek volna ez feladatuk, mert önök állították fel az államosítást pártprogrammul legelsőbben önök szívósága juttatta azt főleg jelen stádiumába, önökre nehezedik tehát a felelősség is első sorban.

De nem folytatom tovább, noha még igen sokat lehetne, sőt talán kellene is mondani. (Halljuk! Halljuk!) Összegezem a mondottakat.

Az önkormányzat alapján épült fel államunk. Eleinte kezdetleges, de mindinkább fejlődő municipális intézményeink fönntartották közel ezer évig.

Önök most egy új, ki nem próbált, a nemzet természetével, egész politikai multjának szellemével ellentétes rendszerrel készülnek azt fölváltani.

Az absolutizmus, valahányszor államiságunkat meg akarta semmisíteni, mindig a megyén kezdte meg munkáját, mert tudta, hogy e nélkül a nemzetnek teljes lenyűgözése lehetetlen.

Ezenül könnyebben fog végezhetni, önök egyengetik utját, midőn az absolutizmusnak legnagyobb akadályát, a megyét megsemmisítik. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

A nemzet valahányszor szabadságát visszanyerte, azon kezdte alkotmányának restructióját, hogy a megyéket föltámasztotta. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Önök most, a helyett, hogy a megyét a kor kívánalmaihoz reformálnák, azt megölik. Tehát oly politikai oktalanságot követnek el, minőnek mását a történelemben hiába keresnénk.

Lehet, hogy ha majd a centralisatio áldásaival közelebb megismerkednek önök, ki fognak ábrándulni. És ha a centralisatio sorvasztó hatása nem ér rá kiölni önökből a hazafiasságot, önök fogják a megyéket visszaállítani és Magyarország élni fog.

De ha a közszellem oly léha marad, ha a nemzet politikai látköre oly szük marad, ha a szabadelvűség, alkotmányosság, demokrácia és modern kultúra felett oly ferdék maradnak a fölfogások, mint a minők most jelentkeztek, akkor bizonyosan elvesz Magyarország. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Nem fogadom tehát el a törvényjavaslatot, mert nem akarok részese lenni oly törvényalkotásnak, mely oly állapotokat teremt, a nemzetet oly helyzetbe sodorja, melyből vagy államiságunk megsemmisítésének kell bekövetkezni, vagy csak egy újabb forradalom mentheti meg államiságunkat. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) hanem ajánlom a következő javaslat elfogadását. (Halljuk! Halljuk! Olvassa:)

H a t á r o z a t i j a v a l a t .

„A közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről a vármegyékben“ szóló törvényjavaslat oly messzemelő, egész államéletünkre kiható reform, melynek helyes megbirálására okvetlenül szükséges, hogy annak minden részletei a képviselők előtt tudva legyenek. A ház e törvényjavaslatot a napirendről leveszi és utasítja a kormányt, hogy ezen törvényjavaslattal kapcsolatban levő kiegészítő javaslatokat készítse el és csak azután terjeszse tárgyalás végett, a ház elé. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélső baloldalon. Szonokot számosan üdvözlik.)

Az esküdtszékek szaporítását tervezi Szilágyi Dezső igazságügyminiszter. Mint a B. H. értesül, mindazon kir. táblai székhelyeken, a hol még nincs, állit esküdtszékeket.

Az új esküdtseket már az ősön föllátták. Eleinte úgy tervezték, hogy több első folyamodású törvényszékekkel bíró városban is szerveznek új esküdtseket, de ezt a tervet elejtették.

Jövő számunk, mely szombaton délben jelenik meg, a két király-napnak kimerítő programját fogja közölni, mellette pedig 8 oldalas emléklapot kapnak olvasóink, a székesegyház terjedelmes leírásával és illusztrációkkal. Egy-egy szám 10 krért kapható.

HIREK.

— **(A királyt váró Pécs.)** A király itt tartózkodásának programja vasárnap érkezett le a főispánhoz. E jóváhagyott program szerint a király június 21. — vasárnap — reggel 7 órakor érkezik, s a vasúti pályaháznál a hatóságok főnökei fogadják. Ezután történik a bevonulás a banderium előlovaglása mellett. A városház előtt a polgármester üdvözlöi a királyt, a püspöki palotánál pedig a megyés püspök. Ugyanitt lesznek jelen az egyházi és világi méltóságok, a papság és katonaság, valamint itt áll föl a diszszázad is. Dél előtt 8 órakor csendes mise a püspöki házikápolnában. Kilencz órakor kezdődnek a tisztelgések a megállapított sorrendben. Délután 2 órától kezdve megtekinti a király a következő középületeket: a székesegyházat, a kir. táblát, törvényszéket, az új gyalog katonai laktanyát, a honvéd laktanyát, a katonai új kórházat, a Ferencz-rendi bosnyák szerzetesek nevelő intézetét s innét fölmege a Tettyére, ahol megtekinti a népünnepélyt. Este 9 órakor fáklyás-zene, kivilágítás, melyet a király szintén megtekint. Hétfőn, június 22-én reggel 7 órakor a katonai szemle. Délben 12 órakor a már fölszentelt székesegyházba vonul be, hol mise lesz és Te-Deum. Délután 2 órakor megtekinti az egyházi zenedét, a Zsolnay-gyárat és végül a Littke-féle pezsgő-gyárat és pinczét. Este 6 órakor a fölség Fiumébe utazik.

— **(Egyházi férfiak kitüntetése.)** Mult számunkba már csak jóval a lap végleges lezárása után illeszthettük bele a pécssegyházmegyei klerus néhány kiváló tagjának kitüntetéséről szóló hirt. Ezt hiányossága miatt most kiegészítve a következőkben adjuk: A király Fesztl Károly dr. pécsiszékesegyházi olvasókanonokot, káptalani kispripostot és királyi tanácsost, corezoi választott püspökké kinevezte; Szeredy József dr. pécsi székesegyházi kanonoknak és plébánosnak, pápai kamarásnak, püspöki jogakadémiai igazgatónak és h. zsinati vizsgálónak, a B. Sz. Máriáról nevezett almai címzetes apátságot, és Károly Ignác alesperesnek és tanfőügyelőnek, pécskülvárosi plébánosnak, a Sz.-Mihály arkangyalról nevezett gáborjáni címzetes apátságot adományozta; végre Wurster József dr. pécsi papneveldei hittanárt és h. zsinati vizsgálót a pécsi székeskáptalanban tiszteletbeli kanonokká kinevezte. — Ezekhez vesszük hozzá, hogy a püspök Köhler Ferencz tleológiai tanárt, szentszéki ülnökké nevezte ki.

— **(Vaszary főapát kitüntetése.)** A király Vaszary Kolos pannonhalmi főapátnak a Ferencz József-rend nagykeresztjét adományozta. A kitüntetés valóban érdemes férfit ért, ki a tanügy és a közjó érdekében kiváló hasznos munkásságot fejtett ki.

— **(Tudnivalók a székesegyház fölszentelése ünnepéről.)** A fölszentelési ünnepély rendezősege, figyelemmel a szé-

kesegyház belsejének, valamint a déli és nyugati oldalain levő terek aránylag csekély tértérkére és a résztvevni szándékozók óriási nagyszámára, a rend föntarthatása végett a következő megállapodásokat hozza a közönség tudomására: A fölszentelés napján úgy a székesegyház jelzett oldalain levő terekre, valamint magába a székesegyházba mindenkinek, tehát még a hatóságok képviselőit is — kikre azonban kiváló tekintet fog fordítani — csak jegyek mellett engedtetik meg a belépés. — A belépés idejéül a terekre délelőtt háromnegyed 10-től háromnegyed 11 óráig, — a székesegyház belsejébe ellenben délelőtt háromnegyed 11-től háromnegyed 12-ig van határozva. Az ezen idő után megjelenők még jegyek mellett sem fognak bebocsájtatni. E jegyek — miként már közölve volt — Szeredy József dr. apátkanonok úr lakásán működő bizottság által fognak előleges bejelentés után és közös határozat alapján a jogosultaknak és pedig pénteken, azaz június 19-én délután 3—5 óra közt, valamint szombaton, június 20-án délelőtt 9—12 óra és délután 3—5 óra közt kiszolgáltatni. — A bejárás csak a székesegyházi plébánia alatt levő boltíven keresztül történhetik a külterekre és innét a nyitva tartott úton haladva a nyugati kapun át magába a székesegyházba. — A belépti jegy igazolványul szolgálván, megörzendő és a rendezőknek fölmutatandó. A templom belső csarnokában karszalaggal ellátott egyházi és világi rendezők kalauzolják a belépőket a jegyen megjelölt helyre. A templom hajójának közepén elhelyezett padosorok között elnyúló térség egész a szentélybe vezető lépcsőkig szabadon hagyandó. A szentélybe vezető lépcsőn megállani és időzni senkinek sem szabad. Mindenki kéri, hogy a templomban a kitűzött helyen maradni és a csendet és rendet föntartani sziveskedjék. — A király távozta után legott a déli kapu is megnyitattik a nagyközönségnek, a mely ekkor már jegyek nélkül is ezen keresztül beléphet, de csak a nyugati kapun keresztül távozhatik.

— **(A király kísérete.)** A fölség kíséretében lesznek: Paar gr. altábornagy, Ó fölsége főhadsegéde. Bolfras vezérőrnagy, Ó fölsége főhadsegéde, Schaffgatsch gróf őrnagy, Ó fölsége szárnysegéde, Vivenot lovag százados, parancsörtszt, Kolozsvary őrnagy, Ó fölségének katonai irodájában, Wolkenstein gr. Ó fölségének főkonyhamestere, Pápay osztályfőnök; ezen kívül Ó fölsége katonai, — és kabinet — irodájának egy-egy hivatalnokai.

— **(A vendégek elszállásolása.)** Ó fölsége, s a már fölemlített kíséret, valamint az udvari tisztok, alkalmazottak és szolgálazemélyzet, összesen 123 egyén, a püspöki székházban és részben Troll Ferencz pápai praelatus házában vannak elhelyezve. — A többi magas vendégek és küldöttségek a következőképp helyeztetek el: Frigyes főherceg és udvara (4 személy), Littke házában, József főherceg és fiai József Ágoston és László Fülöp főhercegek és udvaruk, ugy: Forinyák Gyula altábornagy, adlatus, Jekelfalusi Lajos ezredes, Dobiecky József lovassági százados és Mattyasovszky Mátyás gyalogsági százados, összesen 14 személy, Dr. Fesztl Károly val. püspök és prépost-kanonok házában. Szapary Gyula gróf, miniszterelnök, Turkovits József államtitkár és Jekelfalusi Lajos miniszteri tanácsos, dr. Szeredy József kanonok házában. Szögyény Marich László Ó fölsége személye körüli m. kir. miniszter és kísérete Kardos Kálmán főispán lakásán. Gr. Csáky Albin m. kir. vallás- és közoktatási miniszter, kir. főasztalnok-mester v. b. t. t. stb.. Szeifritz István prépost-kanonok házában. Br. Fehérvári Géza tábornaszernagy, m. kir. honvédelmi miniszter stb. (Apáca-utca 3. sz. a.) Szautter N. h. huszár százados parancsör tiszt (Apáca-utca 5. sz. a.) Jozipovich Imre horv.-szlav.-dalm. magy. kir. miniszter, turopoljai gróf stb., Dobszay Antal prépost-kanonok házában. Lobkovicz Rudolf herceg tábornaszernagy, a IV. számú hadtest parancsnoka és kísérete Gradwohl-féle ház, Brankovics György v. b. t. t., karloviczi érsek és szerb metropolita, patriarcha és Nikolics Miron pakrácsi gör. kel. püspök és kísérete (8 egyén), budai külvárosi plébánia-épület. Br. Hornig Ká-

rolly veszprémi püspök, királyné Ó fölsége kanonok házában. Walter kanonok házában. Meszlényi Gyula szathmári püspök stb. Zsinkó István kanonok házában. Dr. Steiner Fülöp sz.-fehérvári püspök stb. Dobszay Antal kanonok házában. Desewffy Nándor csanádi püspök stb. Girk Alajos kanonok házában. Bubics Zsigmond kassai püspök, Krasznay Mihály kir. tanácsos házában. Hidassy Cornel szombathelyi püspök, Dobszay kanonoknál. Bende Imre besztercebányai püspök stb. Zsinkó kanonoknál. Galimberty Lajos érsek, pápai nuntius a papnöveldei-épületben. Tárnássi Ferencz pápai kamarás, a papnöveldei-épületben. Forster Gyula miniszteri tanácsos Dulánszky Adolf püspöki urodalmi kormányzóknál. Perczel Miklós szt. István-rend lovagja, orsz. képviselő, Zsinkó kanonoknál. Durman Antal ezredes (Papnövelde utca 11. sz.) Dr. Wolafka Nándor osztálytanácsos kanonok Szeifritz kanonoknál. Czibulka Nándor esztergomi kanonok (püspöki könyvtár-épület). Rimély Károly apátplébános, kanonok (püspöki könyvtár-épület). Rimély Antal ny. kir. táblai bíró (Papnövelde-utca 11. sz.) Haberl X. Ferencz a regensburgi székesegyházi ének-iskola igazgatója (énekiskola-épület.) Andrásffy Gyula altábornagy, V. honv. kerületi parancsnok (Hunyady-utca 25. sz. a.) Zoltán Elek tábornok Anna utca 5. sz.) Szász Károly ev. ref. püspök (Indóház utca 27. sz. Andrassy Aladár gr. v. b. t. t. (Szepessy-utca 4. sz. a.) Pejácsevics László v. b. t. t. stb. stb. (Hajó-vendéglő 18. sz. a.) — Bács-Bodrog vármegye küldöttsége: Sándor Béla főispán, Schmausz Endre alispán és Rédl Béla br. főrendiházi tag a megye házában. Latino-vits Ernő, Vojnits István, Pinkovics József, Popovics Vazul, Rohonyi Gyula és Boromisza Tibor apát, képviselők, Eigl József esperes, Gliorievits Péter g.-k. sz.-széki ülnök, Schlagetter Gyula főügyész, Freund Ferencz kereskedő, Matkovics Lajos főszolgabíró és Széchenyi Tamás szolgabíró. — Baja város küldöttsége: Drescher Ede polgármester (kir. tábla.) Berényi Dániel apát, Szutrély Lipót igazgató, Tury Mátyás t. főügyész és Scheibner Gyula rendőr-kapitány („Magyar Király“). Szecey György gimn. igazgató (zircziek háza). Zombor sz. b. kir. város küldöttsége: Dr. Csibás Benő polgármester, Koczkar Zsigmond képviselő, Fehér Gyula apát (Károly Ignác esperes házában.) Kupuszarevits Lyubomir és Gyurisits György tanácsnokok Jaukovits Hugó házában. — Somogyvármegye küldöttsége: Tallian Béla főispán Reeh Györgynél Széchenyi-tér 8. sz. Bittó István v. b. t. t. dr. Koharits Károlynál. Gr. Széchenyi Imre és gr. Széchenyi Géza belv. plébánia-épület. Tallian Gyula alispán Hamerli J. nél. Gr. Somsich Adolf özv. Reeh Vilmosnéál. Gr. Somsich József Belvárosi népis-kola igazgatói iroda. Inkey István és Inkey Antal, dr. Schwarcz József főorvosnál. Márffy Emil Czierer Elek főorvosnál, Kapocsfy Jenő országgyűlési képviselő Kiss József ügyvédnél. Ujváry Ferencz apát József-utca 3. sz. Roboz István kir. tanácsos dr. Jobszt László ügyvédnél. Szaducz Benő plébános, Plébánia-utca 2. sz. Gaál Gyula földbirtokos, belvárosi népis-kola-épület, igazg. iroda. Pogány József főispáni titkár, Apáca-utca 2. sz., Latinovics főhadnagyál, Chernel Gyula földbirtokos, ifj. Engel Adolfnál. Br. Tallian Dénes osztály-tanácsos „Nádor“ szálloda 1. sz. a. Bertalan Alajos kegyes-rendi kormányzó Jankovits Hugónál. Csorba Ede igazgató Blauhorn Antalnál. Tolnavármegye küldöttsége: Széchenyi Sándor gr. főispán dr. Johan Bélánál. Simoncsics Béla alispán, „Magyar Király“ vendéglő 1. sz. Gr. Apponyi Sándor cs. és kir. kamarás Fekete Mihály tiszti fő-ügyésznél. Gr. Apponyi Géza, Kovács S. Endre (kir. tábla.) Csapó Vilmos cs. és kir. kamarás Vogl testvérek Gyár-utca 4. sz. Dezsöffy Géza törv. elnök Maria-utca 18. sz.) Závody Albert törv. bíró és Borsód Gyula (kir. tábla.) Bernrieder József földbirtokos (Hajó vendéglő 21. sz.) Döry Pál főszolgabíró, Gerenday Lajos főszolgabíró, Szévald Mór és Sántha K. evang. lelkesz (kir. tábla.) Szeicey Ödön ország. képviselő Littke Józsefnél — Verőcze vármegye küldöttsége: Pejácsevics Tivadar gr. főispán és Cuvaj Ede alispán a nemzeti casinoban. Pejácsevics László gr. (Hajó 18. sz.) Loncsarics Márk dr. kanonok (Perczel-utca 26. sz., özv. Kaltnekerné.) — Eszék város küldöttsége: Brózsán N. polgármester, dr. Schaurek Bódognál (Perczel-utca 32. sz.) és 14 küldött-

ségi tag, kik közül 3 dr. Schaureknál, 11 pedig a pécsi kir. törvényszék épületében van elhelyezve. **Zalavármegye küldöttsége:** Svastics Benő főispán és Csertán Károly alispán Pintér Józsefnél. Bogyay István földbirtokos, Pilch Antalnál. Bogyay Máté földbirtokos (Nádor szálló 2. sz.) Radocsay György polgármester, (Zrinyi-utca 8. sz. a.) Balaton József esperes özv. Johannénál Radonay-utca 5. sz. Csigó Pál földbirtokos Csigó Jánosnál. Dr. Dunst Ferencz apát (Radonay-utca 5. sz.) Eitner Sándor orsz. képviselő Erreth Antal (Malom-utca 17.) Fakh Karoly orsz. képviselő Vasváry György-nél, Gadó Mátyás plébános (Tettye-utca.) Farkas József földbirtokos (kir. táblai épület.) Gelsei Guttman Vilmos kir. tanácsos Engel Gyulánál. Gyömöre György földbirtokos (Nádor szálló 2. sz.) Hajós Mihály ügyvéd (kir. tábla). Hertelendy Béla képviselő Zsolnay Imrénél. Hirschler Miksa nagyiparos Engel Józsefnél. Kovács Károly polgármester Bogyay Pongrácznál. Dr. Mangin Karoly kir. tanácsos, főorvos Csigó Jánosnál. Plihal Ferencz kir. közjegyző Kozári Józsefnél. Br. Puteáni Géza földbirtokos dr. Tolnay Vilmosnál, Kublics Gyula földbirtokos és Tarányi Ferencz (kir. tábla.) Zsiglár Kálmán kir. közjegyző Kindl Ferencznél. — **A felső baranyai ev. ref. egyház küldöttsége:** Kossa Dezső orsz. képviselő Höfler testvérénél. Dr. Külley Zoltán kir. közjegyző Erössy József ügyvédnél. Dr. Kereky Mihály ügyvéd, Fazekas Sándor Ratkovics Ferencznél. Ambrus József, Ódor Gyulánál. Kovács Antal, Czucz Lajos, Iványos Soma, Bányi Gábor, Alföldi Sándor, Bajó Károly, Bernat István és Nagy István lelkészek a belvárosi népiskolában. — **Tolna megye ev. ref. egyház küldöttsége:** Szilassy Aladár Jankovics Hugónál. Göde Károly, Csekey István esperes, György Ferencz és Bús Lajos lelkészek a belv. népiskolában. — **Ujvidék város küldöttsége:** Dr. Flatt Viktor Herbert Janos tanácsnoknál. Petzi Popovich István Grünhut Károlynál (Zrinyi utca 6.) Csirits Milan g. k. esperes (belv. leányiskola) Belehorszky Károly ev. főesperes özv. Györkőné-nél (Sikl. országút 22.) Molnár Hugó ref. lelkész (ugyanott.) Kohu Károly ügyvéd (belvárosi leányiskola) Dietzgen Imre kereskedő (ugyanott.) dr. Demetrioivits Vladimir aljegyző (ugyanott.) Kopper György apát özv. Györkőné-nél.

— **(A somogyvármegyei küldöttség)** tagjai 20-án este fognak a „Hajó” éttermében találkozni, hol Tallián Béla főispán már várja a deputációt. Ez alkalommal megbeszélnek a másnapi programot s közös vacsorát rendeznek.

— **(A székesegyház előtti tér)** díszítését tudvalevőleg a káptalan rendezi, s a püspöki palotától a plébánialakig zászlós árbo-czokat állítottak föl, melyeket boltíves lombfűzerekkel kapcsolnak össze. Mindenik árbocon pajzsok vannak F. J. I. főírással. Ez — nehogy félreértésekre adjon alkalmat — nem a német értelmű főírás akar lenni, hanem — mint illetékes helyről nyert fölvilágosítás után irhatjuk — a latin Franciscus Iosefus Primus kezdőbetűit jelenti, mintán öfölségét ott mint tisztán az egyház vendégét tekintik s ehhez képest az egyházhhoz tartozó helyeken minden főírás latin szövegtű.

— **(Érettségi vizsgálatok.)** A pécsi főreáliskolában 15-én volt a szóbeli érettségi Spitzkó Lajos főigazgató jelenlétében. A 7 jelentkező közül 1 jelesen, 5 jól és 1 egyszerűen érettnak nyilvánítottak. A főgimnáziumban 16-án kezdődtek a szóbeli érettségi vizsgálatok, ugyancsak Spitzkó főigazgató vezetése alatt, s négy napig fognak tartani.

— **(Bartosságh emlékezete az atletikai clubban.)** F. hó 12-én délután 6 órára rendkívüli ülésre hívta össze a club elnöke a választmányi tagokat, hogy lerója a club kegyeletteljes háláját azon férfú iránt, ki mint egyike a pécsi atletikai club megrementőjének, sok éven keresztül elnöke, s azután is mindvégig lelkes támasza volt. Szép beszédben emlékezett meg Németh József a club elnöke, Bartosságh Imre boldogult megyei főjegyzőről, ki maga is mint kitűnő athleta, mindvégig legodaadóbb érdekléssel és gondnal viseltetett a klub léte és haladása iránt. Lelkes éljenzéssel vette továbbá tudomásul az ülés Németh József elnök azon cselekedetét, hogy a választmány utólagos jóváhagyása mellett megbizta Holló Zsigmond jőnevű festőt ki egy fény-

kép után az elhunytak igen sikerült életnagyságu mellképét rajzolta meg a club részére.

— **(Új dr.)** Narancsik Károlyt, ki gimnáziumi és jogi tanulmányait Pécsen végezte, a napokban avatták föl jogtudorrá a kolozsvári egyetemen.

— **(Sajtópör.)** Abban a sajtópörben, melyet Floris Endre dr. pécsi ügyvédjelölt indított Varga Vitus Ferenczrendi áldozár siklósi házfőnök ellen, július hó 4-én délelőtt 9 órakor lesz az esküdttszéki tárgyalás.

— **(Halálozás.)** Halusz Lászlóné szül. Karnász Paula — Halusz pósta táviratist neje — e hó 15-én 34 éves korában elhunyt.

— **(Versenygyaloglás.)** Ez idén megint rendeznek versenygyaloglást az athleták, még pedig sokkal nagyobb távolságra, mint az előző években, s lesz alkalmuk a traenirozott lábaknak kimutatni képességüket Pécsen — Szegzárdig. Az idén ugyanis Szegzárd a választott cél, csak abban nem tudtak még megegyezni vajjon Pécsváradtól — Bonyhádig terjedő hegyes vidéket fölvegyék-e programjukba, vagy a hegyeket elkerülve Szászváru át menjenek. A verseny napjúl július hó 19-ike lett kitűzve, az indulás pedig reggel fél 5 órakor a budai külvárosi vámháztól fog történni. A versenybíró-ság elnökeül a club elnöke vagy ennek akadályoztatása esetében a club alelnöke, versenybíró-ául pedig Schaurek Bódog dr. és Ott Béla választottak meg. Pálya-bíró és indító Egri Béla dr. orvos Johann Béla dr. lesz. Az első beérkező ezüst érmét és tiszteletdíjat kap, mely utóbbi azonban csak akkor fog kiadatni, ha a megállapított minimális időn belül érkezik be. E minimális idő az esetben, ha a verseny Pécsvárad-Bonyhádon átvezető uton fog történni 8 órában állapított meg. A második díj bronz érem és tiszteletdíj; 3-dik bronzérem. Azon esetben, ha 5-nél több versenyző fog jelentkezni, a 4-ik beérkező tiszteletdíjat kap.

— **(Te-Deum.)** A pécsi püspöki jogakademián hétfőn az összes vizsgálatokat befejezvé, tegnap délelőtt 10 órakor tartották meg a Te-Deum ot a lyceumi templomban. Az ünnepélyes misét Szerey József dr. prodirektor mondta.

— **(Fölfüggesztett körjegyző.)** A megyei közigazgatási bizottság a belügyminiszter reuendelete folytán Purmann Ferenc baáni körjegyzőt, az ellenre folyamatba tett fegyelmi vizsgálat tartamára, fölfüggesztette. Purmann ugyanis erősen érdekelve van a multkor is említett botrányos ügyben s ezért ő is vagyoniilag felelős. A miniszter tehát elrendelte a vizsgálatot, hogy mennyiben terheli a vád a körjegyzőt a botrányban.

— **(Szarvasmarhák veszedelme.)** A hegyháti járásban, mint minket Sásdról értesítenek, a ragályos száj és körömfájás Szt.-György községben, járványosan, Gödre községben szörványosan lépett föl.

— **(Rabstatisztika.)** A kir. ügyészség jelentése szerint a rablétszám a mult hó utolsó napján 167 volt, ezek között 14 előzetesen tartóztatott vagy vizsgálat alatti, 12 főlebbezés alatt álló; 148 férfi és 19 nő. A jogerejtűleg elítéltek között két éven föltüli büntetésre elítél 120 egyén van, kik nem voltak elszállíthatók. A rabélelmezés 635 frt 72 krba került a mult hóban, melyből befolyt rabtartási költség ezimén 135 frt 87 kr. A rabmuunkákból befolyt 14 frt 34 kr. A fegyelem nem zavartatott meg.

— **(Az új zirczi apát fölavatása)** szombaton ment végbe a veszprémi székesegyházban. Az ünnepies szertartást Hornig Károly báró megyés püspök végezte. Nagy és díszes közönség töltötte zsufolásig meg a templomot. Ott voltak: Véghely Dezső kir. tan. alispán, Laky Kristóf dr. kamarás, Vurglich Ágoston prépost, Szalay Alfréd dr. perjel, Burchard Leó és Szvetich Anzelm dr. rendtagok, Takács József. főgimn. igazgató. Az ünnepies fölavatás után Hornig püspöknél ebéd volt.

— **(A táviratok reformja.)** A kereskedelmi miniszter a már jelzett távirat-reformok egy részére vonatkozó reuendelejét kibocsátotta. A reuendelel egyelőre a táviratok kézbesítési díjairól szól.

A táviratok díjmentes kézbesítésének köre eddigelé a leadó táviróhivaltól számított két kilométernyi kerület volt. A miniszter most elrendeli, hogy a díjmentes kézbesítési kör ezen-

tul tekintet nélkül a távolságra a leadó táviróhivatal székhelyétől szolgáló közszékneg egész belsőterülete legyen. Mindazokért a táviratokért, a melyek a leadó táviróhivatal díjmentes kézbesítő körén kívül (pusztán, telepen, kaszárnyában, intézetben stb., avagy más közszéknegben) levő címre szólnak, a magyar birodalom egész területén 40 krajczárnyi kézbesítési díj jár, ezentúl, ha csak telegraf restante nincsenek ezimezve, avagy postán nem küldendők tovább. Ezen egységes és állandó kézbesítési díjat mindenkor a feladónak kell lefizetnie, még pedig a távirat díjával egy-szerre 50 frtig frankojegyben, 50 frton túl készpénzben, hitelezéseknél pedig a leszámolás alkalmával. Ebhez képest küldőnczel kézbesítendő belföldi táviratok ezime elé a feladónak ezentúl mindig ki kell írnia az (XP) jelt (expres payé, küldőncz fizetve). Ezzel az új rendszerrel megszűnik a letét, melyet eddig a küldőnczel kézbesítendő táviratoknál kívántak s mely temérdek herceze-burczának volt okozója. Együttal lehetővé válik küldőnczös táviratoknak a cím-zettek megterhelése nélkül olyan helyeken való feladása is, a hol nincsen táviró hivatal t. i. zárt távirólappal, a mely esetben a 40 krnyi kézbesítési díjnak megfelelő frankojegy, épp úgy, miként a 35 krt netán meghaladó táviródíjra eső értékjegy, a zárt táviró lap belső oldalának erre kijelölt helyére ragasztandó. A hazai vasuti táviróhivaltok által kézbesítendő táviratokra július 1-jével szintén életbe lépnek az új intézkedések, mindazáltal oly eltéréssel, hogy a közszékneg távoleső vasuti táviró-állomások díjmentes kézbesítő köre csakis az illető pályaudvar területére terjed és hogy innen a közszékneg kézbesítendő táviratokért a feladónak kézbesítési díj fejében tizenöt krajczárt kell fizetnie frankojegyben, távolabbra szóló táviratokért pedig természetesen itt is 40 krajczárt. Az Ausztriával, az okkupált tartományokkal és a külfölddel való iratforgalomra az új határozatok egyelőre nem terjednek ki.

A reform eredménye ez: ezentúl többször kell kézbesítési díjat fizetni a táviratokért, de a kézbesítési díj csekélység az eddigihez képest, úgy, hogyha az alapdíjat is leszállítják, a táviratozás mégis olcsóbb lesz, mint eddig volt.

*

Lucia ezimel csinos lengyelkét irt Jónás János cigányprimás, ki e zeneművet gr. Strachwitz Mórné Kesselstadt Lucia grófnőnek ajánlotta. A mű Valentinnel kapható.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Pécsi királyi táblai értesítő.

I. polgári tanácsülés.

Tolnay Antal előadja ötös tanácsülésben:

1. 137. Veszi József és t. — özv. Veszi Ferenczné elleni végrendelet érvénytelenítése iránti perét.

2. 218. Dr. Braun Bernát mint vb. Grosz Dávid csódtömeggondnokának — Krausz Simon elleni megtámadási perét.

3. 265. Varga János — Bako Gergely és neje ell. ingatlan birtokba bocsátása iránti perét.

4. 498. Hircz Pál — Borsang Lipót ell. 100 frt iránti váltó perét.

5. 503. Weiller J. W. — Horváth Antal és neje elleni 300 frt iránti perét.

6. 708. Molnár Ferencz — a cs. kir. szab. déli vaspálya társaság elleni 36.500 frtnyi kártérítési perét.

7. 1516. Anhalver Ede közadós csódtügyében szakértő díjának megállapítása iránti perét.

8. 1712. Balványosi Antal — Böröc József elleni 491 frt 65 kr. iránti perét.

9. 1714. Schwartz Samu ügyvéd — Szelestey Lajos elleni 11 frt 30 kr. iránti perét.

10. 1715. Jeszenszky Gyula — Mandy Gyula és t. elleni 35 frt iránti perét.

Hármas tanácsülésben:

11. 472. Az országos ker. önségélyző és fogyasztási szövetkezet — Dranovits István és t. elleni 1300 frt iránti kereskedelmi perét.

12. 1696. Krausz Adolf és neje — Reichel Sándor elleni előleges bírói szemle iránti ügyben szakértői díj megállapításáért indított perét.

13. 2492. Kellner Mark — Kellner Samu elleni 600 frt iránti perét.

14. 2416. Ugyanannak — ugyanez elleni 1000 frt iránti végr. ügyét.

Zsabokrszky Ferencz előadja hármas tanácsülésben:

1. 632. Delles László és t. — Delles Mihályné és t. elleni tkvi ügyét.
 2. 839. Herzsényak Tamás és t. — Grevec Iván elleni tkvi ügyét.
 3. 840. Györty János — Habianek Antal elleni végrh. ügyét.
 4. 1199. Csapán János — Hamvas Zzofi ell. igényperét.
 5. 1251. Ivánovits Miko — Benok Stipo elleni tkvi ügyét.
 6. 1308. Máté Dömötör és Péter — Sovány István és neje elleni végrh. ügyét.
 7. 1499. Pécsi posta- és távirda igazgatóság — Krásai Mihály elleni tkvi ügyét
 8. 1501. Banátai Imre és neje — Harauno Imre és t. elleni tkvi ügyét.
 9. 1511. Kir. Kincstár — Denk József és Gáspár elleni végrehajtási ügyét.
 10. 1602. Ugyanazoknak — Mitrovits József és neje elleni tkvi ügyét.
 11. 1695. Baranyamegyei községi és közjegyzők nyugdíjalapja — Ollós József elleni végrehajtási ügyét.
 12. 1783. Kossa Dezső — Domokos Julianna elleni végrehajtási ügyét.
- Gruber Gusztáv előadja ötös tanácsülésben.

1. 50. Jankovits Hugó — özv. Herresbacher Jánosné mint kk. Herresbacher Leopoldinia t. és t. gyámja elleni 3316 frt 49 kr. ir. perét.
 2. 57. Bodó István utóbb Szautter Gusztáv mint kk. Varga Lajos ügygondnoka — Szabó János elleni birtokjog iránti perét.
 3. 63. Tóth Odön, mint kk. Müller József ügygondnoka — özv. Müller Jánosné, Glück Éva és Müller József elleni öröklési és jár. iránti perét.
 4. 70. Szabó Istvánné Filák Anna — Filák József és Szabó Ferenczné Filák Anna végrendelet érvénytelenítése és törv. örökösödés iránti rendes perét.
 5. 1462. Geiger Gyula ügyvéd mint Tauszig Lipót esődtömeggondnoka — Reichl Simon elleni 1162 frt letét kiutalványozása iránti perét.
 6. 1465. Ugyanazok — ugyanaz ell. letéti ügyét.
 7. 1581. Özv. König Józsefné és König Csorba Ede és t. elleni ügyét.
 8. 1844. Krammer Lotti és t. — özv. Krammer Farkasné elleni végr. ügyét.
- Dr. Dämpf Sándor előadja ötös tanácsülésben:
1. 115. Hummel Péter — Wenzel József és neje elleni birtokba bocsátás iránti peréi.
 2. 134. Striskovits Mika elleni birtokba bocsátás iránti perét.
 3. 138. Biró József és neje — Biró Mihály ell. tulajdonjog iránti perét.
 4. 479. Dr. Kereky Mihály — Cövek Illés elleni váltóperét. 19 frt 60 kr. iránt.
 5. 497. Minstik Lajos — Zeitvogel Margit és Ferencz elleni 1100 frt iránti perét.
 6. 506. Milánkovits Tamás — Bernáth Mihályné ell. 50 frt iránti perét.
 7. 510. Fonciere bizt. intézet — Somogyi Mihály ell. 4 frt 43 kr. iránti perét.
 8. 512. Präger József — Müller Ferencz ell. 45 frt iránti váltóperét.
- Töttösy Béla előadja ötös tanácsülésben:
1. 1223. Kata Máté — Lőrincz János ell. ingatlan birtoka iránt perét.

Laptulajdonos:
NAGY FERENCZ.

Felelős szerkesztő:
HAKSCH LAJOS.

NYILT-TÉR.)*

Med. Univ.

Dr. Wallerstein Bódog

szülész, nő- és gyermekorvos

rendel d. e. 11-12-ig d. u. 2-3-ig
a Hochrein-féle ház I. emeletén.

(Majláth-tér.)

Rendelő óra fogorvosi műtéteknek (mindennemű fogtömések és foghuzás cocaiinnal vagy a nélkül) d. u. 3-5-ig.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Ö fölsége bevonulása
alkalmára a *Majláth-téren* felállítandó
tribün-ülésekre
előjegyezhetni
Biseniusnál
Király-utca 1. szám.
Árak: 2 frt, 1 frt 50 kr., 1 frt és 50 kr.
A jegyek a felvonulás valamint a vizs-
szautazás alkalmára is érvényesek.

Eredeti
SELTERS-VIZ

Kellemes természetes
asztali- és gyógy-víz (Nas-
sau), mely elnyálkásó-
dás-, hurut-, rekedtség-, hólyag- és gyomor-bajokban jönnek
bizonyult.
Tessék határozottan „Eredeti“ Selters-vizet
kérni, mely kupakkal, vignetéval és a dugón „Eredeti“
felirattal van ellátva. — Raktáron mindent.
Seltersi vízellátás Selters-Weiburgban (Nas-sau)

Hirdetések:

Jelentés.

Van szerencsém a n. t. közönségnek becses tudomására hozni, hogy
a N.-Üröghi országot mellett fekvő

téglaégetőmben

a gyártást már megkezdtem és mindennemű **téglát** a legkitünőbb minőség-
ben készítek.

Árusítok **téglát és fehér homokot** bármily mennyiségben a tégl-
égetőmben, vagy házhoz szállítva.

Megrendeléseket elfogadok a téglaház helyiségében, vagy pedig üzle-
temben Pécssett, Szigeti országoton.

Teljes tisztelettel

Präger János.

MACYAR DISZÉKSZEREK

oxidált ezüsből, aranyozott ezüsből továbbá vert ezüst-
ből ékkövekkel kirakva stb. nemkülönben egyes részek
ugymint

**Diszkardok, sarkantyuk, gombok és mente-
kötők**

jutányos áron rakatáron tartatnak

Schönwald Imre

ékszerész és órásnál

Pécssett, Király- (Fő-) utca „Hattyu“ épület.

A volt Rosinger-féle házban

(siklósi-utca 10. sz. alatt)

börkereskedés

nyitattott mit a cipészek-, csizmadiák-, szijgyártók-, nyergesek-, könyvkötők- és más hasonló iparral foglalkozóknak ezennel tudomására hozok

tisztelettel
Kindl S. F.

Gépszijak nagy raktáromat a gőzgép tulajdonosoknak különös figyelmébe ajánlom.

Legszebb és legnagyobb választékban

sirkövek

a legjutányosabb árért, kaphatók

Piácsek Károly

kőfaragónál

Pécssett, fő-utca 1. szám.

Engeszer Miklós

ékszerész és órás

Pécssett, Király-utca a „Hajó“ átellenében

ajánlja ujonan érkezett

magyar díszékszereit

aranyozott és oxidált ezüsből, nemeskövekkel u. m. opálal, gyöngyökkel, turkiszszel és korállal díszítve.

2 új ház eladó.

Pécssett, Szigeti külv. Alajos-utczában fekvő

3. és 4. számú új házak szabad kézből, előnyös föltételek mellett, eladók.

Értekezhetni a szigt. külv. kis király-utca 9. sz. házban lakó tulajdonosnál.

Univ. Med.

dr. Löwy Ignác

Király-utca 31.

A nagyérdemű közönség becses tudomására adja, hogy nála mindennemű **fogászati műveletek** a tudomány legújabb vívmányai szerint végeztenek, u. m.: **fojtómések**, még pedig nemcsak korona, hanem **gyök-tömések is, foghuzások, rendellenes fogak szabályozása, műfogak beillesztése** stb.

Árak mérsékeltek.

A végzett műtétek tartósságáért garancia vállalatik.

Birtok eladás.

Pécsről 35 perecnyire fekvő két egymás mellett levő

birtok,

gazdasági épületekkel együtt, örök áron eladó.

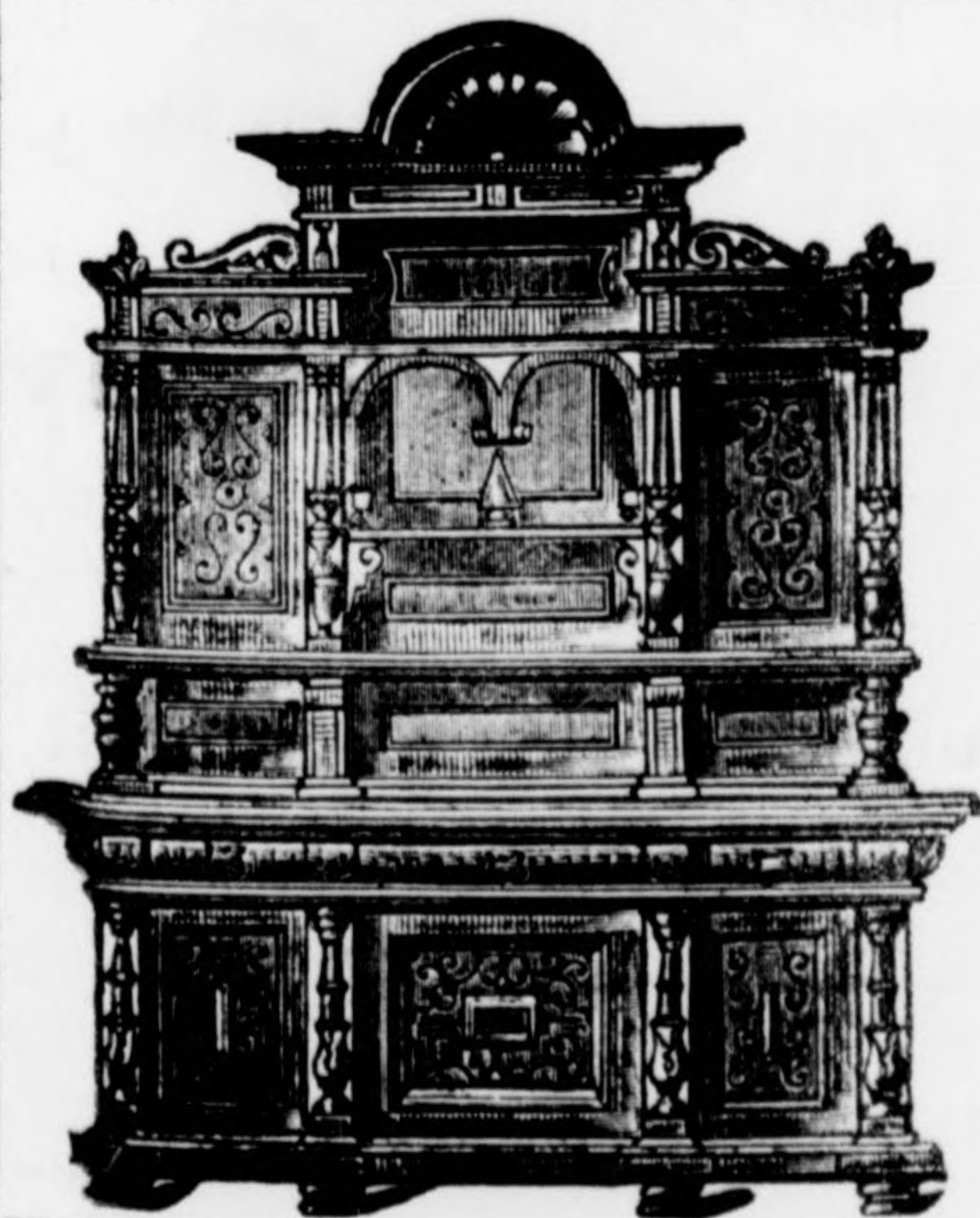
Az egyik birtok nagysága **160 hold** a másiké **180 hold.**

Bővebb fölvilágosítás a kiadóhivatalban kapható.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapir

kapható Ait és Böhm kereskedésében Pécssett.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSSETT

Ferencziek-utca 11. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stylszerűen berendezett **alvó-, dísz- és ebédlő-szobák**, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Niederseltersi ásványforrás.

A IX-ik század óta ismert és ősidők óta híres NIEDERSELTESI ásványforrás vize, mely azelőtt a nassau hercegség, most pedig a porosz királyi uradalom tulajdona, ugymint azelőtt most is CSAKIS alólírott kútkezelőség által minden hozzátétel nélkül palackba és korsókba töltve, az elterjedt ismertető jellel ellátva kerül szétküldésre.

 Töltésre kívülünk senkinek sincs engedélye.

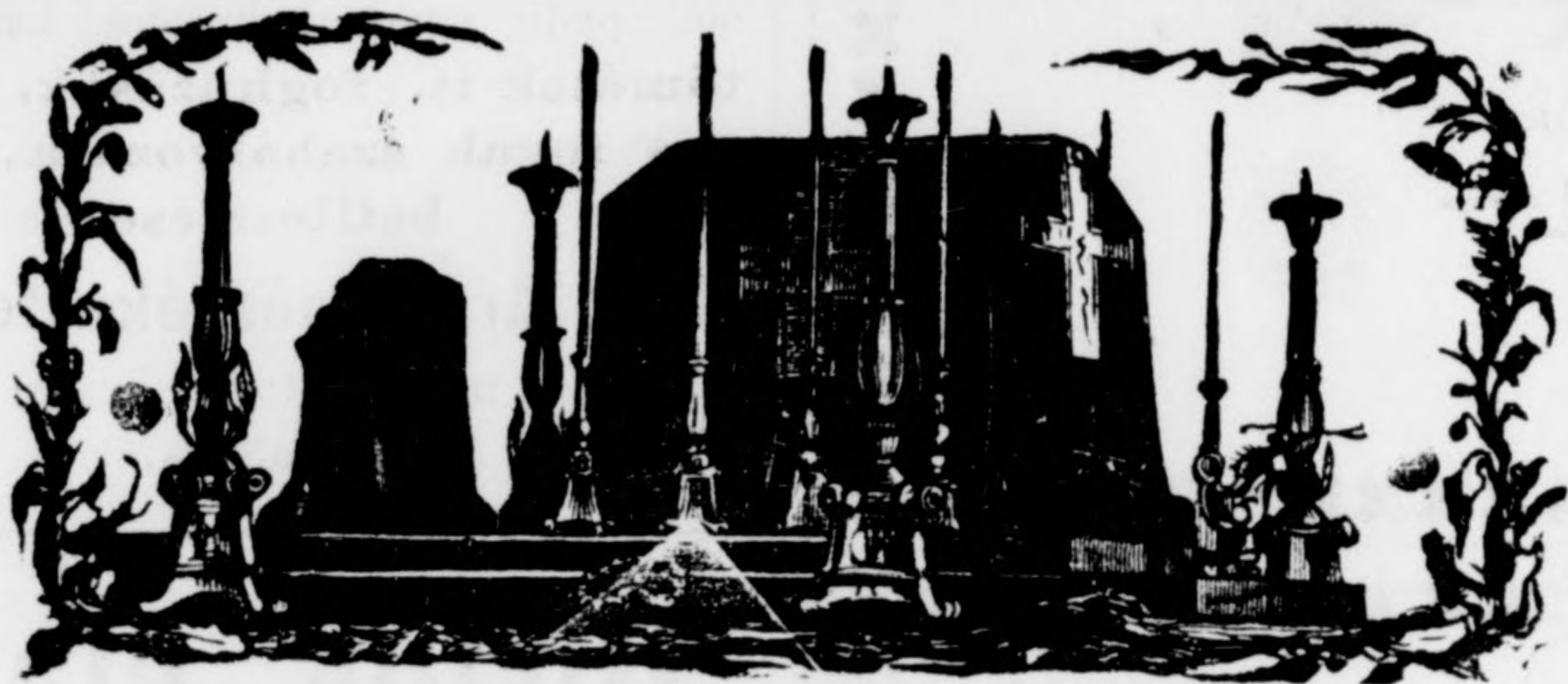
Megrendelésnél tessék határozottan a

NIEDERSELTESI VIZET

megnevezni. Ezen NIEDERSELTESI ásványviz, valamint a porosz királyi uradalmi birtokban lévő többi ásványvizek u. m. az EMSI (Kränche, Kessel és Kaiserbrunnen), FACHINGENI, GEILNAI, WEILBACHI és SCHWALBACHI vizek minden ismert ásványvizkereskedésben és gyógyszerárban kaphatók és szétküldésük az illető kútkezelőségek, az EHRENBREITENSTEINI királyi ásványvizkereskedésben és gyógyszerárban kaphatók és szétküldésük az illető kútkezelőségek, az EHRENBREITENSTEINI királyi ásványviz-kezelőség és alólírott által történik.

Niederselters, 1891. május havában.

Kir. porosz kútkezelőség.

„CONCORDIA“

első pécsi temetkezési vállalat

Kis-tér 11-ik szám.

Vau szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, miszerint a legváltozatosabb ravatalozások felállítására — temetések rendezésére, — úgy a halottak szállítására létesített üzletünket újabb átalakítások, — mindennemű igényeknek megfelelő felszerelések beszerzése, valamint tapintatos rendező alkalmazása folytán jelenleg oly helyzetbe hoztuk, hogy minden osztályu temetkezéseket — úgy helyben mint a vidéken

a legnagyobb pontossággal s az eddiginél és minden temetkezési vállalatnál

sokkal díszesebben és olcsóbban

vagyunk képesek kiszolgáltatni.

Maradunk kiváló tisztelettel

„CONCORDIA“ első pécsi temetkezési vállalat tulajdonosai:

Tuma Venczel, Krisztián József, Schubársky János, Wranitsch M.

Hentes üzlet és ház eladó vagy bérbeadó.

Pécsett, Tettye-utca 2. sz. a. lévő jelenleg Gazdag István (ezelőtt Buck István-féle)

Hentes-üzlet a házzal

együtt eladó, vagy esetleg bérbeadó.

Értekezhetni az ott lakó tulajdonosnál.

3269. sz.

tk. 1891.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Baranyam. gyámpénztára végrehajthatónak Ritter Miklós né szült Dittl Anna végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a pécsváradi kir. bíróság területén levő Hidor község határában fekvő a hidori 87 sz. tjkvben felvett 322 hszsz. szőlőre 482 frt becs. az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1891. évi július hó 11-ik napján d. e. 10. órákor, Hidor község-házánál** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 48 frt 20 krt készpénzben vagy az 1881: LX. törvény-czik 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1891. évi február hó 28-ik napján.

Lukrits István

kir. törvszéki bíró

Ő felsége a király

pécsi látogatása alkalmával tartandó tisztelgésekre ajánlja nagy választékban készletben levő

diszruhákra való garnitúráit

a legjutányosabb gyári áron

Link István

műtővös

Budapesten, vaczi-utezi 12.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasóközönség lapja. Hiteles forrásokból származó **értesüléseinek** gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatosága, kitérősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“-t népszerűvé. Az **országgyűlési tárgyalásokról** a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő s gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ **kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak** bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A **kereskedő, az iparos s a mezőgazda** megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, **annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem.** Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a **világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni,** fizessen elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr., 1/4 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.